

A szikes talajok nemzetközi korrelációs problémái a megújított hazai talajosztályozás tükrében

Szabari Szabolcs¹, Szegi Tamás², Fuchs Márta², Láng Vince²,
Michéli Erika²

¹Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága, 5000 Szolnok, Vízpart krt. 32., e-mail: szabarisz@nebih.gov.hu

²SZIE MKK, Talajtani és Agrokémiai Tanszék, Gödöllő.

A szikes talajok Magyarország legjellegzetesebb talajképződményei közé tartoznak. Hazánk területének 10%-át foglalják el, mely nemzetközi összehasonlításban is kiugró adatnak számít. A magyarországi szikes talajosztályozás új módszerének alkalmazkodnia kell a megváltozott környezeti feltételekhez és földhasználathoz, nyitottnak kell lennie az új terepi és laboratóriumi eszközök, technológiák felé, emellett kompatibilisnek kell lennie a korábban használatos rendszerekkel és a nemzetközi módszerek által javasolt kategóriákkal egyaránt.

A Soil Taxonomy (ST) és a Világ Talaj Referenciabázis (WRB) napjaink vezető nemzetközi talajosztályozási rendszerei. Mindkettő diagnosztikai szemléleten alapul, ugyanakkor különbség tapasztalható közöttük a szikesek elkülönítését meghatározó talajtulajdonságok prioritásában, mely egymástól eltérő térbeli lehatárolást eredményez.

Az előadás a szikes talajok talajosztályozási problémáira illetve a harmonizáció lehetőségeire mutat rá, összehasonlítva a szikesek helyét a ST, a WRB és a megújított hazai talajosztályozás rendszerében.

kulcsszavak: szikesek, talajosztályozás, WRB, soil taxonomy, megújuló

Az évszakosság szerepe az aggregátum-stabilitásban laboratóriumi eső-szimulátorral vizsgálva

Szabó Judit^{1*}, Jakab Gergely²

^{1*}Eötvös Lóránd Tudományi Egyetem, Természettudományi Kar, Környezet- és Tájföldrajzi Tanszék, 1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/C.,

e-mail: szabojuditalexandra@gmail.com

²MTA CSFK, Földrajztudományi Intézet, Budapest.

A talajszerkezet minősége fontos a talaj víz-és tápanyag gazdálkodása szempontjából. Éppen ezért a talajok erózióval szembeni ellenálló képességének és a talajművelésre alkalmas szerkezetének megőrzése alapvető feladat, és állandó kihívást jelent a mezőgazdasági művelés során. Az aggregátum-stabilitás – mint a talajszerkezet indikátora – és változása különböző környezeti feltételek mellett laboratóriumi körülmények között, mesterséges esőzettel jól vizsgálható.

Mind a terepi, mind a labor eső-szimulátoros aggregátum-stabilitási vizsgálatokkal jellemzően kiragadott környezeti tényezőket, mint a lejtés, növényborítottság, esőintenzitás, talajtípus illetve ezek tetszőleges kombinációját kutatják. Érdekes faktor lehet azonban az idő, nem csak egy esőzetestési eseményen belül, hanem az évszakos periodicitást is figyelembe véve. Ráadásul az egyre gyakoribbá váló extrém időjárási körülmények miatt a talajok erózióval szembeni ellenálló képessége jelentősen romolhat egy elhúzódó belvíz, márciusi fagyok, vagy az egyre aszályosabb nyári időjárás miatt. Ezen helyzetek modellezésével, és későbbi terepi adatok összevetésével részletes képet kapunk a talajszerkezetének különböző időszakokhoz köthető romlásáról, valamint magát a szerkezetromlás fő kialakító tényezőiről, és a lepusztuló talaj minőségéről és mennyiségéről, azok változásáról a csapadékeseményen belül is. Ezen vizsgálatok igyekeznek olyan időszakok talajszerkezet romlásáról is információt adni, amikor a mezőgazdasági művelési munkálatok nem vagy csak kevésbé jelentősek

A vizsgálatokat labor eső-szimulátorral, 0,5 m² felületű Ramann-féle barna erdőtalajon végezzük. A kísérletsorozat első részében egymás utáni heves esőzések hatásait vizsgáltuk 5% illetve 12%-os lejtőn egymás után következő esőzésekkel. Mindkét lejtés esetében az első csapadékeseménynél először frissen szántott felszínt modelleztünk, majd a másodikonál az első csapadék során kialakult kéreget érintetlenül hagytuk.

Mindkét lejtőszög esetén a kérges felszínről lehordódó üledékben megnő az 50 µm-es frakció aránya, és elmondható, hogy az egységnyi, felszínről lefolyó víz szárazanyagtartalma (g/l) a kérges felszín esetén kisebb.

kulcsszavak: labor eső-szimulátor, aggregátum stabilitás, mesterséges esőzetestés